

**SPECIILE DE PLANTE ȘI ANIMALE DIN PODIȘUL MOLDOVEI DE NORD
INCLUSE ÎN CARTEA ROȘIE A REPUBLICII MOLDOVA**

Capcelea Victor, *lector universitar, Universitatea de Stat „Al. Russo” din Bălți*

This article includes a study on the evolution of the number of species of plants and animals in the Northern Moldovan Plateau included in the three editions of the Red Book of the Republic of Moldova. In addition, this article identifies the anthropogenic factors that influence the reduction of the number of some species of plants and animals, and it also highlights some measures of improvement of their state.

Key words: *Northern Moldovan Plateau, the Red Book of the Republic of Moldova, vulnerable species, endangered species, critically endangered species.*

INTRODUCERE

O măsură de protecție a speciilor de animale și plante este includerea lor în *Cartea Roșie a Republicii Moldova*, care propune acțiuni strict necesare pentru conservarea, reproducerea și valorificarea rațională a acestora.

În *Cartea Roșie a Republicii Moldova*, speciile de plante și animale după gradul de afectare (raritate) se împart în 3 categorii [3]: vulnerabile, periclitare și critic periclitare.

Conform legislației speciile rare, periclitare și vulnerabile sunt, în mod obligatoriu, protejate de stat și se includ în *Cartea Roșie a Republicii Moldova*, și nu se admit acțiunile care pot conduce la pierderea, reducerea efectivului, precum și degradarea habitatelor la speciile animale menționate.

MATERIALE ȘI METODE

Studierea efectivului speciilor de plante și animale rare, periclitare și vulnerabile din Podișul Moldovei de Nord au fost realizate pe baza datelor din cele 3 ediții a *Cărții Roșii a Republicii Moldova* (1978, 2001, 2015) și utilizării *Legii cu privire la Cartea Roșie a Republicii Moldova, nr. 325 din 15.12.2005*.

În elaborarea acestui articol științific au fost utilizate următoarele metode de cercetare: metoda statistică, cercetarea bibliografică, analiza și sinteza etc.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Analizând cele 3 ediții ale *Cărții Roșii a Republicii Moldova* atestăm o tendință de creștere numerică a speciilor de plante și animale pe cale de dispariție în Podișul Moldovei de Nord.

Astfel, dacă în prima ediție a *Cărții Roșii* (1978) au fost incluse 7 specii de plante superioare și 8 specii de animale vertebrate vulnerabile, periclitare și critic periclitare, iar în ediția a II-a a *Cărții Roșii* (2001) sunt cuprinse deja 43 de specii de plante și 41 specii de animale pe cale de dispariție, atunci în cea de a treia ediție a *Cărții Roșii* (2015) sunt incluse deja 64 specii de plante (o creștere de peste 9 ori) și 90 specii de animale (o creștere de peste 11 ori) (tabelul 1).

Tabelul 1. Numărul speciilor introduse în „*Cartea Roșie a Republicii Moldova*”, din limitele Podișului Moldovei de Nord [1, 2, 4]

Specii de plante	Numărul speciilor			Specii de animale	Numărul speciilor		
	Cartea Roșie, ediția 1978	Cartea Roșie, ediția 2001	Cartea Roșie, ediția 2015		Cartea Roșie, ediția 1978	Cartea Roșie, ediția 2001	Cartea Roșie, ediția 2015
specii de angiosperme	7	21	46	specii de mamifere	3	2	16
specii de gimnosperme	-	-	-	specii de păsări	5	10	16
specii de pteridofite	-	7	8	specii de reptile	-	5	4
specii de briofite	-	7	4	specii de amfibieni	-	1	9
specii de lichenofite	-	8	-	specii de pești	-	6	12
specii de micofite	-	-	6	specii de ciclostomate	-	1	1
				specii de insecte	-	16	32
Total	7	43	64	Total	8	41	90

Creșterea accentuată a numărului de specii incluse în ediția a III-a a *Cărții Roșii* (2015), față de edițiile anterioare (1978, 2001), poate fi explicate și prin așa factori ca: efectuarea unor cercetări

sistematice și mai riguroase pe teren, măsuri și activități de protecție a speciilor au fost ineficiente sau au lipsit în totalitate [2].

În ediția III-a a *Cărții Roșii*, la compartimentul Plante și fungi, dintre cele 64 specii caracteristice Podișului Moldovei de Nord, 46 sunt angiosperme (19 critic periclitare, 16 periclitare și 11 vulnerabile), 8 – pteridofite (2 critic periclitare, 3 periclitare și 3 vulnerabile), 4 – briofite (2 periclitare și 2 vulnerabile) și 6 – ascomycote (3 critic periclitare și 3 periclitare) adică cu 21 de specii mai mult decât în ediția a II-a a *Cărții Roșii* (expresia cantitativă în formă grafică - fig. 1).

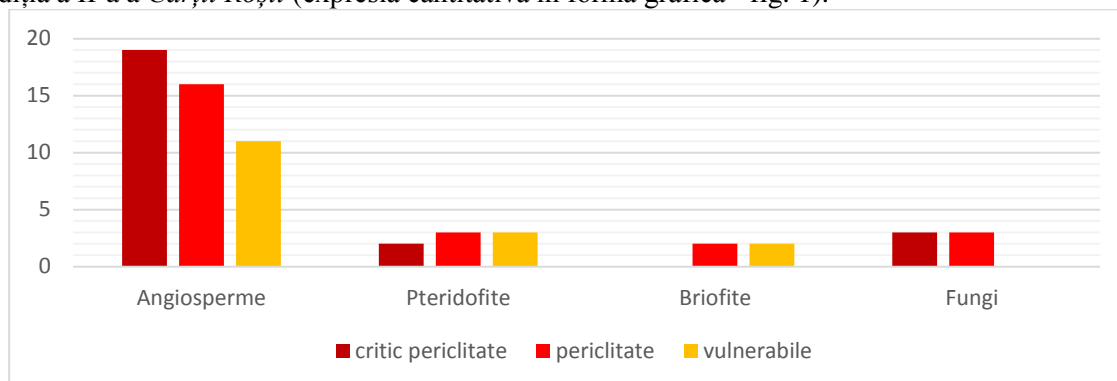

Fig. 1. Speciile de plante incluse în *Cartea Roșie* după gradul de raritate în Podișul Moldovei de Nord [2].

Conform *Cărții Roșii* (ediția a III-a) în mare pericol de dispariție se află speciile critic periclitare de angiosperme (zmeoaica latifolie, arinul alb, dumbravnicul, ceapa podoliană ș.a.), pteridofite (năvalnicul, feriga masculină, gimnocarpiu robert ș.a.) și fungi (cladonia glaucă, dermatocarpon roșu opac, peltigera roșcată).

Arealul speciilor menționate continuă să se restrângă din cauza impactului antropic: cositul poienilor, construirea lacului de acumulare Costești-Stânca, lucrărilor neadecvate de gestionare a pădurilor, culesul plantelor de către populație, pășunatul, exploatarea carierelor și activitățile recreative [2].

Privitor la compartimentul Animale, dintre cele 90 specii de animale incluse în *Cartea Roșie* (ediția a III-a), 16 sunt mamifere (2 critic periclitare, 4 periclitare și 10 vulnerabile), 16 – păsări (8 critic periclitare, 2 periclitare și 6 vulnerabile), 4 – reptile (toate periclitare), 9 – amfibieni (1 critic periclitată, 1 periclitată și 7 vulnerabile), 12 – pești (2 critic periclitare, 2 periclitare și 8 vulnerabile), 1 – ciclostomate (critic periclitată) și 32 – insecte (11 critic periclitare, 1 periclitată și 20 vulnerabile). Dacă comparăm această cifră cu cea din ediția a doua a *Cărții Roșii*, constatăm că ea a crescut cu 49 specii față de numărul celor din ediția a II-a (fig. 2).

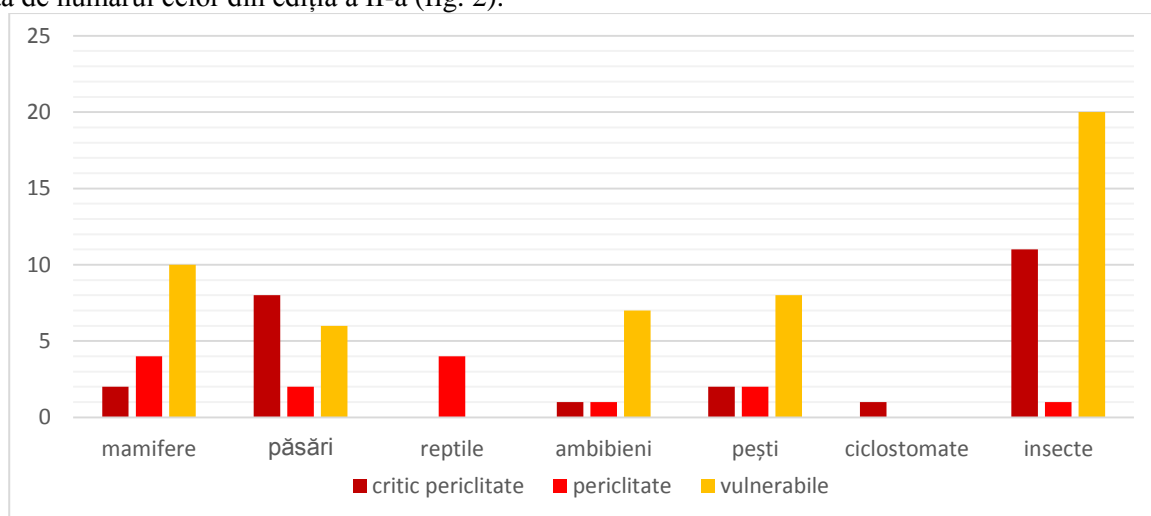

Fig. 2. Speciile de animale incluse în *Cartea Roșie* (ediția a III-a) după gradul de raritate în Podișul Moldovei de Nord [2].

În pericol mare de dispariție sunt speciile critic periclitare de mamifere (chițcanul de apă, nurca europeană), păsări (șerparul, eretele-vânător, acvila-pitică, hoitarul ș.a.), amfibieni (broasca săpătoare

brună), pești (lostrița, caracuda) și insecte (bondarul pomicol, saturnia spini, croitorul mare al stejarului ș.a.).

Arealul speciilor de animale de asemenea continuă să se reducă din așa cauze ca braconajul, degradarea și poluarea habitatelor și defrișarea copacilor seculari.

CONCLUZII:

1. Degradarea ecosistemelor naturale sub impactul antropic, a condus la creșterea numărului de specii de plante și animale incluse în „Cartea Roșie” din limitele Podișului Moldovei de Nord. Dacă în a doua ediție a *Cărții Roșii a Republicii Moldova* au fost incluse 8 specii de animale și 7 specii de plante, apoi în ediția a treia numărul lor a crescut de 2,2 și respectiv 1,4 ori.
2. Situația deplorabilă în care se află vegetația și lumea animală din podișul cercetat, impune desfășurarea unor măsuri eficiente de protecție: combaterea braconajului, realizarea sistematică a măsurilor biotehnice, reglementarea vânatului și a pescuitului industrial, ocrotirea ecosistemelor naturale etc.

Bibliografie:

1. *Cartea Roșie a Republicii Moldova*. Ed. a 2-a. Chișinău: Ed. Știința, 2002. 288 p.
2. *Cartea Roșie a Republicii Moldova*. Ed. a 3-a. Chișinău: Ed. Știința, 2015. 492 p.
3. *Legea cu privire la Cartea Roșie a Republicii Moldova*, nr. 325 din 15.12.2005. În: Monitorul Oficial, 03.02.2006, nr. 21-24.
4. *Красная книга Молдавской ССР*. Кишинёв: Картя Молдовеняскэ, 1978. 116 с.